

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
UN TRIMESTRE
Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.
Redacció i Administració
General Barceló, 1.-2.º
PÀGINA DE MALLORCA

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes a nes qui s'ho guany

Parla En Revenjoli. Escolta i oren Anguilades de bou

Sí, ab una anguila de bou les n'haurem de donar avuy an ets anticlericals grans i menuts i de totes tales, que aquesta setmana han seguit anant fora corda contra l'Església, contra sa Relligió i contra es... sentit comú.

I no vos dic res si n'han pegasades de genoyades i de toverses i de susets, i'shi n'han dites de barbaridades!

Hala idò si els-e devirtiu una micoia ab sanguina de bou de sa veritat i de sa raó, que, creysme, a tots es qui se'n esberren, els-e fiblen de casta granada. Fort! més se'n mereixen!

I

Malanats! desgraciats!

Per dos socialistes parlam, que mos surten demunt es paperot socialista de Ciutat, tot aixarmats, prediant sos escel·lencies del sistema socialista, que ventà es meteix Barrufet per fer anar ses coses a la biorxa, i es qui primer en du sa post an es forn, es qui primer sufriu ses conseqüències es especialment sa pobresa.

Un d'aqueys dos escriguedoretxos, un tal Stela, mos canta ses glories de «escola layca», i maleix ses «escoles catòliques», tractantles d'«ignorants» i d'inimicis de sa veritat. Ses «escoles layques»! Si, ses seues glories son ensenyant sa dolentia, sa blasfemia, s'immoralitat, sa mentida, es crim, s'assassinat! Qu'han ensenyat fins avuy ses «escoles layques», dins Espanya, més que s'odi a Deu, un odi mortal a tot lo que fassa olor de Relligió, un odi que du tots es deixables de tals «escoles» a cometre es crims més horrorosos, com se va veure durant sa «setmana tràgica». Si, aquella traçalada de lladres, incendiari, assassins i criminals de totes classes que feren aquella «setmana» d'iniquidats i d'atentats, eren en general deixables de ses «escoles layques». No, aquestes escoles fins avuy no han sabut ensenyant res pus que s'ateisme, s'odi a Deu i a tota cosa bona, es fanatisme, s'ignorancia, sa barbarie! Per coletgir de que serveixen ses «escoles layques» i quina classe d'il·lustració escampen, basta observar lo que son es socialistes i es seus periòdics, escrits ab sos peus, farcits de desbarats de gramàtica, sense sobre brot d'història, demostrantse uns ignorants de set soles, que no saben més que tirar pennades i bramar contra Deu, l'Església i es que tenen es bon gust de no esser socialistes. E-hi ha periòdics a Mallorca més perversament escrits i de més mala rel que a «Obreretxo Balear» i sa «Grenerota soyada» («La Escoba») de Lluchmajor? Si acas només e-hi ha es «Puput», que, per dirlo així com es, en matèria de carriqueria i perversitat d'estil i d'intenció banya es nas de saliva an es més pintat. —An ets abres les hem de conèixer p'es seus fruys; i això son es fruys de ses «escoles layques»: paperots tan perversos com s'«Obreretxo Balear» i sa «Grenerota soyada», que son un atentat contra sa gramàtica, contra sa moral, contra es sentit comú; i en matèria de

fets, es crims horrorosos de sa «setmana tràgica», es robos, ets incendis, ets assassinats, ses profanacions de cadávers son es resultat de ses «escoles layques», son es fruys de ses «escoles layques»... ¿Que hu sentiu vos de Lluchmajor, que teniu sa... «frescura» de sortir demunt s'«Obreretxo Balear» a contarmos ses glories de s'«escola layca»? Sols un ignorant presumit com vos s'atrevirà a dir que ses «escoles catòliques» no donen cap instrucció bona p'es pobres, pe' sa classe trebayadora i que siguen escoles d'ignorancia! Ses escoles catòliques, germanet, posseeixen i ensenyen sa veritat de Deu, s'única veritat religiosa fora de la qual no hi ha més que fosca pe's homo demunt la terra; ses «escoles catòliques» posseeixen i ensenyen sa veritat que'l Bon Jesús va dur an el mon, s'única instrucció que pot treure s'omo de s'ignorancia i de sa fosca i de sa iniquitat i de sa mort des pecat, que es sa font i sa rel de tots es mals que hi ha an el mon. ¡O miserables socialistes! El Bon Jesús, el Fill de l'Etern Pare, el meteix Deu en persona vengué fet homo an el mon per esser es «camí», sa «veritat» i sa «vida» de tots ets homos, per salvarlos de ses ungles de Satanás, que los havia fets tots esclaus seus, fentlos perdre s'hereuatge etern i infinit de la Gloria; i voltros sou tan malanats, tan desgraciats, tan miserables que vos estimau més sa fosca que sa llum, vos estimau més sa mort que sa vida, vos estimau més Satanás que Deu! Teniu pit per rebrotxar s'instrucció, s'ensenyança catòlica, qu'es s'instrucció, qu'es s'ensenyança de tot un Deu, del Bon Jesús, del Fill de Deu Pare, s'instrucció i s'ensenyança del meteix Deu Esperit Sant! Malenats! Desgraciats! Miserables!

II

Un altre pobre errat de contes

S'altre que surt dissapte demunt s'«Obreretxo Balear» es un tal Damià Feliu, d'Alaró, pero que firma es seu articletxo a Lluchmajor. Aqueix desgraciat, va tan esberrat i tant lluny d'osques, que té pit per dir qu'està de lo més satisfet perque a Lluchmajor n'hi ha haguts dos, homo i dona, que se son aplegats «civilment», sensa voler rebre es Sagrament que Deu va establir per consagrar s'unió d'omo i dona, sa formació de sa familia! Tots es pobles de la terra, des que hi ha memoria d'homos, han considerat es matrimoni com una cosa sagrada, que s'ha de fer acudint a Deu, posant-hi sa Relligió p'es mitx! Consideraven sempre i consideren eneara tots es pobles de la terra que sa vida conjugal i sa formació d'una nova família es una cosa tan grossa i tan sagrada, que no's pot fer sensa Deu, sensa que'n passi sa Relligió. Si acudint a Deu, si implorant s'assistència de Deu, sa sanció de Deu, encara resulta tan difícil i plena de reclaus, sobams, fondals i mala-petja, que ha d'esser sensa Deu, despreciant sa assistència de Deu, potejtant sa voluntat de Deu, renegant de Deu, alsante contra Deu? Que ha d'esser des malanats que s'atreveixen a entrar dins aquella vida, a intentar sa formació d'una familia, renegant de Deu, potejtant sa llei de Deu, despreciant, escupint es Sagrament que Deu ha posat p'es vida conjugal i p'es

formació de sa familia? I aqueix desgraciat alaroner mos surt demunt es paperot socialista, demonstrantse «tot satisfet» perque a Lluchmajor e-hi ha haguts dos... desgraciats qu'han feta aqueixa gran barbaritat, qu'han comès aqueix horribles atentats de potjar sa llei de Deu, de no voler es sagrament de Deu i se son «aplegats» «civilment», sensa cap sagrament, com ets irracionals! I d'això s'alegra aqueix alaroner! Ah desgraciat! Mirau qu'això es una satisfacció propia des dimonis! Sols es dimonis i es qui se son entregats an el dimoni ab cos i cordes están «satisfets» que deu sia ofès, de que se rompa sa llei, de que se potetgin es sagraments de Deu, sa Misericòrdia de Deu, sa Bondat de Deu! I vos jo alaroner malanat! Demostrau «satisfacció» de tot això?

—O Deu del cel! ¡perdonau! que no sap que's diu ni que's metgenca!

III

Quin torre-pipes!

Es glosador aygordenter des paperot socialista de Ciutat, que's firma «Fundidoretxo», posa dissapte unes gloses suqueres de lo més ridicul i toixarrut que may haguessen vist. Casi cada paraula es una cossa a sa gramàtica o an es sentit comú o a ses regles més elementals de sa rima o consonansa. Sens dupte li mostraran de fer «gloses» an aqueix torpessano a qualque escola layca; son una prova aqueixes «gloses» de lo que donen de si ses escoles layques en materia de literatura. No hi ha cap taverna, per esquinsada que sia, aont no n'hi puguen aprendre més de gramàtica que a una escola layca. E-hu demostren aqueixes gloses carryones i criminals, que arriben a s'estrem de suposar que l'Església «obliga» es cristians a pagar deumes cada dia», i que a un poble que no hi plovia, es Rector se'n pujá a se trona, i va dir: «Si me d'yeu moltes de llimosnes per mi, plourà. Si no me duys molta de cosa, vos morireu de fam; foreu uy tots! S'es vist may res més fals ni més ridicul?

IV

¡Es mentida!

S'«Animalot pudent» suposa dissapte que noltros sempre haviem sostengut que «es capellans eren impecables», i qu'ara, avuy fa quinze dies, estrets per ell, hem hagut de confessar que no hi ha tal «impecabilitat». Quant ni aont hem dit noltros may que «es capellans» sien «impecables»? Que no es capac s'«Animalot pudent» de citarmos res qu'hagèm dit may d'ont se puga coletgir que noltros hagèm sostengut may res d'això? I això ès es sistema que usa s'«Animalot pudent» per combatremos: sa mentida descarada, sa calumnia desenfreida. Així fa bon combatre devant beneysts i bobians que's creguen tot lo que's entaferra.

V

Porquetjant

Si, es «Puput», segons sa seu costum animalenca, segueix «porquetjant», soyant i enllotant ses seues planes ab escenes pornogràfiques, de lo més

PUNTOS DE SUSCRIPCION

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiel Ferrer, 5.—Ca-l'amo Andreu Alcover, Plassa del Palau, 2.
A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'enquadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Brossa.—Llibreria d'Alomar y Fontdevila, Brossa.

vert i vergonyós que's puga imaginar. Dissapte passat en posà una d'escena lúbrica, de lo més críu i cremador, baix des titol «Comedias humanas». Sens dupte aquells pipiolis, aquells fariseus que tant s'escandalisen des termes a ferir ab que LA AURORA reprende vici i fibla sa desvergonya des paperots anticlericals, no se serán escandalisats gots de s'escena deshonestíssima que es «Puput» pinta ab aquella senyada de fems qu'ofereixen es seus devots, que no mereixen figurar a cap altra categoria més que a sa des qui grunyen i caminen ab quatre potes. Si, tots es qui caminen ab quatre potes, si sabessen lletgir, serien suscriptors des «Pu-put».

VI

Cosses de s'«Animalot pudent».

Parlant de sa «festa escolar» de Manacor en dona una partida an el Rt. Sr. Rector de Manacor, a ses dignissimes i exemplarissimes Monges franciscanes, de la Caritat i de la Pureza, an es reverents Pares Predicadors, fiys de St. Domingo de Guzman, i llavò an es «rue de Santa Xirga».

Qui es aqueix «rue»? Es noningú que ha escrites aqueix ratx d'anmalades, es prou covart es gran canalla per tirar sa pedra i amagar sa ma. Se veu a la llego per qui diu an això de «rue»; pero, com si anomenava sa persona per qui hu diu, sap qu'aquesta el duria an es tribunal i que s'hi posaria sa ma, tira s'infamia sensa anomenar persona, pero de manera que ja l'entenguin i puga ofendre. Així hu fan es noninguns i es canalles!

Aont brilla també pe's sua ausència sa «cavallerositat» des «Pu-put» es ab so fer burla de ses dignissimes i exemplarissimes Monges franciscanes, de la Caritat i de la Pureza de Manacar, aqueys àngels en carn humana, consagrades a servir malaltsji a ensenyantar es nostre jovent! Sempre ets homes, per poc civilisats que sien, han respectades ses dones, ses senyores, i han considerat una vilesa, una indignitat anar a insultarles o a ferne befa. Pero això son ets homes conforme que hu fan; això son ses personnes decentes que hu observen. Ets «animalots pudents», ets estrúmbols com el «Puput», no fan res d'això; fan tot lo contrari; ses seues fantasies son faltar a sa cavallerositat i a sa decencia, fent befa d'unes senyores tan dignes i respectables, com a senyores i com a monges, com son ses Religioses franciscanes, de la Caritat i de la Pureza que tenen costures dins Manacor.

VII

De qui es es Convent de St. Vicens Ferrer?

Es «Puput» nega descaradament es dret de propriedat que es Frares Dominics tenen demunt es «Convent», això es, sa «clasta» ab totes ses seues dependències, dient que tal claustral ab totes ses seues dependències «son una herenci absolutament des poble». Ay si? Ay «des poble»? I qui va esser es testador que deixà tal «herenci» an «es poble»? ¡Veyam! que mos ho diga s'«Animalot pudent» qui va esser que va fer «es poble» herreu des «Convent de St. Vicens Ferrer» de Manacor! Es una solemne

mentida que negú may haja deixat tal hereuatge ni «herencia» an «es poble». Negú, absolutament negú («he sent es «Puput» es que diuen lo que diu aqueix paperot descarat?», no senyor, negú nat del mon ha pogut deixar an «es poble» es «claustre des Convent de St. Vicens Ferrer», sensa robarlo primer an es Frares de St. Domingo, que son es qui el feren de sol a rel, es qui'l posseiren pacificament centenars d'anys, fins qu'una guarda de sectaris, constituits tirànicament en Poder, los tregueren i los desposseiren sense cap dret, contra tot dret. No, es Govern no tenia cap dret de desposseir, de despuyar es Frares de lo seu. Es bens des Frares eren ben esglésiatics que negú més que l'Esglesia en poria dispondre. Aquest edifici des «Convent» ab bens de particulars se va construir per que servis de «Convent de Frares Dominics»; i per això i per res pus poria servir. I qui era es Govern per destinari a altra cosa? No le hi poria destinari sensa trepitjar es dret sagrat de propietat, sensa abusar de sa sua qualitat més fort. I quant es estat cap dret es ser es més fort? No, es Govern no poria, sense cometre un atentat contra sa propiedat, prendre es «Convent» an es Frares, com no poria es Govern, per exemple, prendre sensa més ni pus an es socialistes i an es republicans es bens qu'aquests posseeixen pacificament, lleigitimamente. De manera que s'Estat, per prendre es convent an es Frares, no tengú altre dret que es dret des més fort, que no es estat may cap dret entre es pobles civilisats, sino un abús des dret. Per lo meteix s'Estat s'apoderá des Convent sensa cap dret. I que va fer s'Estat? Entregá a s'Ajuntament de Manacor es claustre des «Convent de St. Vicens Ferrer» ab ses seues dependencies per que se'n servis per Casa Consistorial, presons des Partit i Jutlat, i just per aqueixes coses; de manera que lo que s'Ajuntament no ocupas per aqueixes, s'Estat no le hi entregava, s'Estat s'ho reservava. I aixo es tot es dret que s'Ajuntament i es poble de Manacor tenen demunt es Claustre des «Convent» ab ses seues dependencies. Es un dret que se funda demunt una violació des dret, demunt una negació de dret, demunt una carencia, una ausència de dret. Aixo es tot es dret que s'Ajuntament té demunt aquest «Convent de St. Vicens Ferrer». I jaont s'ha pogut comparar may aqueix dret tan foradat, tan mancat de tot fonsament, de tota base sólida, que pot invocar s'Ajuntament; jaont s'ha pogut comparar may ab so dret que hi tenen es Frares de St. Domingo, que son es qui adquiriren es solar, i feren s'edifici i el posseiren pacificament centenars d'anys, i que no l'han venut may ni baratat ni donat ni cedit voluntariament a negú? Si, es Frares de St. Domingo son es propietaris naturals i lleigitims des «Convent de St. Vicens Ferrer», des Claustre ab totes ses seues dependencies. Es tan des Frares, com son des contraris des Frares es capell, sa camia i es calsons qu'aqueix contraris duen, ja que no hem de creure que les dugen manlevats ni robats, sino que son ben seus, perque les s'han comprats o els ho han donats.

Essent tot això així, com no ha d'esser una arriesa ab tota s'estensió de sa paraula això que s'embolica es «Puput», com a bon anticlerical, deixat de la ma de Deu i entregat en eos i cordes an En Banyeta-Verda, dient que s'edifici des «Convent de St. Vicens Ferrer». «es una herenci absolutament des poble?»? Que sap s'«Animalot pudent» d'«herencies» ni no-herencies? Lo que diu s'«Animalot» no es més qu'una mentidassa. «Que diria s'«Animalot», que dirien tots es qui sostenen aqueixa barbari-

dat, aqueixa bestiesa de s'«Animalot», si un més fort qu'ells, sensa cap altre dret ni raó més que perque fos més fort qu'ells, se presentava dins ca-ells, i els-e treya defora, i els-e despuyava de sa seu casa, de sa seu propiedat, i llavò hi deixás entrar un altre, i qu'aquest digués:—«Això es una herencia absolutament meua?»—«No seria tal volta això s'últim grau de s'injusticia, de s'iniquitat, de sa desvergonya? Idò això fa es «Puput» ab sos Frares de St. Domingo de Manacor; això fan tots, absolutament tots, es que sostenen que es «Convent de St. Vicens Ferrer» de Manacor no es des Frares, que es Frares no hi tenen cap dret ni cap veu. «Ay es claustre des «Convent» es des «poble»? E-hu es tant com sa coa des moix. «Es nostra Turquia o Russia o la Xina? Idò tan poc son nostres aqueixes naçons, mentres no les comprem o no les mos denin, com poc es «des poble» ni de s'Ajuntament ni de negú pus més que des Frares, es claustre des «Convent de St. Vicens Ferrer» ab totes ses seues dependencies. «E-hu sentiu jo «Animalot pudent» ab tots es qui diuen lo que vos deys, faltant a sa veritat, trepitjant es dret i sa justicia?

VIII

Mentiu tan alt com sou, jo «Animalot pudent!»

Si, p'es «Puput» parlam, que té sa desvergonya de dir que es Rts. Fra-

res Dominics de Manacor son «es successors des qui no fa molts d'anys encengueren es fogueró per ferhi bistles de carn batida». «Com es Pares de Dominics de Manacor son res d'això que diu es «Puput»? Es una solemne mentida, es nna calumnia descarada dir que es Pares Dominics de Manacor sien «successors» de negú que tractas may d'encendre cap fogueró per fer bistles de carn batida. Si negú may dins Manacor ha traçat de fer una tal cosa, res tenia que veure ab sa Rda. Comunitat de Pares Dominics de Manacor; i es una iniquitat sensa nom voler fer responsables es Frares Dominics actuals de lo que anys enrera tractassen de fer certs subjectes ab els quals aqueixes Frares no tenen res que veure.

Bé mostra es «Puput» sa filassa ab tot això; per ell, com a bon anticlerical, sa qüestió es malfamar i fer odiosos es Frares. En porer tirar un garay o una senayada de llot demunt s'habit sagrat d'un Frare o d'una Monja, ja està satisfet es «Puput». Ab això se veu qu'es un missatge d'En Barrufet ben natural.

tota sa cambra farieu flamada. Llave te mostrará sa cambra que fa nou, i hi veurás unes «massoletes», com ses que toquen a l'ofici després des «Gloria» des Dijous Sant fins es «Gloria» des dissapte de Pasco. Aqueixes «Massoletes», son que tenen sa virtut de que, si les toques i les dius:—«Hala massoletes! feys lo que sabeu fer! tot quant e-hi ha entorn d'elles, tant sa gent com tota la casa, tot se posa a sonar i cantar i ballar, fins que tu digues: «basta!» I, si an es meteix temps tu dius:—«Mas soletes, duynos a tal banda!—tu i tot quant t'enrevoltarà, vos n'anireu, en aquella banda ab un tancar i obrir d'ufs. Llavó te mostrará sa cambra que fa dotze, i hi veurás dues entorxes enceses i una a's mitx de sa cambra i s'altra a un cornaló. Se des mitx és es sa vida de sa jayeta i sa des cornaló es sa vida de sa seu fiya la Reyna manlevada. Llavó te menarà dins sa cuyna a sopar; i tu no vulgues tastar res més que una liesesta de pa torrat que tu meteix has de voler torrar demunt es caliu des fogó. Ella te prepararà que mengis de sa partida d'aguiats que hi haurà dalt sa taula, però ben alerta a tastarne cap! perque tots esràn emmetzinats, iallà meteix batries es peus, si hi pegaves cap espipellada. Tu has de dir qu'estás avesat a sopar prim i que no't cau bé an es cos més qu'una mica de pa torrat. I has de reparar bé es fogó com està, perque devall sa cendra e-hi ha una ratjoleta, i devall aqueixa ratjoleta sa jayeta hi guarda ses claus d'aquelles cambres. Com haureu sopat, te menarà a geure dins una cambra; pero tu abans de colgarla, senye't ab aquellama qu'hauràs muyada dins aquella ribelleta de sa cambra que fa set, perque ja t'ho he dit, sino t'hi senyaves, tocar es llit i tu i es llit i sa cambra fer flamada seria tot u. Tu t'has de colgar, pero i per amor de Deu no t'adormis! No serà gens hora de dormir, sino de badar ets uys, pero de quina manera! En punt de la mitja nit cantarà un gall; i en senir tu es gall, surts de sa cambra de puntes de puntes, i cap a sa cuyna paupant parpant. Te'n vas en es fogó, decantes sa cendra, alses sa ratjoleta, agafes ses claus, i cap a sa cambra que fa dotzel Obris, i pegues buf a s'antorxa des mitx. L'apagues ben apagada, i ab això sa mala jaya quedará morta dins es llit, per castic de tantes de vegades com t'haurà volgut matar. Te'n vas llavó dins sa cambra que fa nou, agafes ses massoletes, i te poses a tocar, i di-as: «Hala massoletes! feys lo que sabeu fer! i que soni tot això, i que cant, i que ball, i que mos n'anem ab tot aquest palau a ca-mo pare més que depressa!—I tot alló se posarà a sonar i a cantar i a ballar, i tu i tot aquell palau zas! ja sereu a ca-vostra. Com la Reyna «manlevada» veurà tot això, se posarà feta un dimoni contra tu, i dirà: «M'ha morta mare! Ton pare aquí acabarà sa paciència contra aquella polissonà, i dirà: «Això no va pus! imataula! imataula!» Tu a-les hores pegues buf a s'entorxa des cornaló de sa cambra que fa dotze, i aquella polissona de Reyna «manlevada» acabarà ets aleys tot d'una; tu llavó obris sa cambra que fa set, agafes sa ribelleta ab sos uys de ta mareta, i dius a ton pare:—«Vetassi ets uys de ma mare; la fassa dur aquí Vossa Royal Magestat, i les hi posarem i hi tornarà veure, i viurem tots a pler. Ton pare hu farà així, ta marea hi tornarà veure, i tot romandrà pla i igual.

Com En Bernadet va haver sentit tot aqueix sementer de sa jayeta, va fer un alé ben llarc, i va dir:

—O qui favor més gros que'm feys, germaneta! Yo no sé com agrair-lovos! No hu sé! no hu sé!

—Tu lo qu'has de fer, diu sa jayeta, partir tot d'una i observar bé totes ses paraules que t'he dites! que ja hu veus: e-hi va sa teua pell i sa vista de ta marea!

—Si que teniu raó din En Bernadet.

Se despedeix de sa jayeta ab un «ab-Deu-siau», sortit de lo més endins des cor, i cap a cercar es talequet de blat bò! I tot d'una que l té, ja li ha copat cap an es penyalar de «sa font de ses nou roques».

Camina caminaràs, i sempre de d'allà cap a sol-ixent, arriba a la fi a sa «font de ses nou roques», ab ses «ro-

res que farieu flamada. Llave te mostrará sa cambra que fa nou, i hi veurás unes «massoletes», com ses que toquen a l'ofici després des «Gloria» des Dijous Sant fins es «Gloria» des dissapte de Pasco. Aqueixes «Massoletes», son que tenen sa virtut de que, si les toques i les dius:—«Hala massoletes! feys lo que sabeu fer! tot quant e-hi ha entorn d'elles, tant sa gent com tota la casa, tot se posa a sonar i cantar i ballar, fins que tu digues: «basta!» I, si an es meteix temps tu dius:—«Mas soletes, duynos a tal banda!—tu i tot quant t'enrevoltarà, vos n'anireu, en aquella banda ab un tancar i obrir d'ufs. Llavó te mostrará sa cambra que fa dotze, i tu no vulgues tastar res més que una liesesta de pa torrat que tu meteix has de voler torrar demunt es caliu des fogó. Ella te prepararà que mengis de sa partida d'aguiats que hi haurà dalt sa taula, però ben alerta a tastarne cap! perque tots esràn emmetzinats, iallà meteix batries es peus, si hi pegaves cap espipellada. Tu has de dir qu'estás avesat a sopar prim i que no't cau bé an es cos més qu'una mica de pa torrat. I has de reparar bé es fogó com està, perque devall sa cendra e-hi ha una ratjoleta, i devall aqueixa ratjoleta sa jayeta hi guarda ses claus d'aquelles cambres. Com haureu sopat, te menarà a geure dins una cambra; pero tu abans de colgarla, senye't ab aquellama qu'hauràs muyada dins aquella ribelleta de sa cambra que fa set, perque ja t'ho he dit, sino t'hi senyaves, tocar es llit i tu i es llit i sa cambra fer flamada seria tot u. Tu t'has de colgar, pero i per amor de Deu no t'adormis! No serà gens hora de dormir, sino de badar ets uys, pero de quina manera! En punt de la mitja nit cantarà un gall; i en senir tu es gall, surts de sa cambra de puntes de puntes, i cap a sa cuyna paupant parpant. Te'n vas en es fogó, decantes sa cendra, alses sa ratjoleta, agafes ses claus, i cap a sa cambra que fa dotzel Obris, i pegues buf a s'antorxa des mitx. L'apagues ben apagada, i ab això sa mala jaya quedará morta dins es llit, per castic de tantes de vegades com t'haurà volgut matar. Te'n vas llavó dins sa cambra que fa nou, agafes ses massoletes, i te poses a tocar, i di-as: «Hala massoletes! feys lo que sabeu fer! i que soni tot això, i que cant, i que ball, i que mos n'anem ab tot aquest palau a ca-mo pare més que depressa!—I tot alló se posarà a sonar i a cantar i a ballar, i tu i tot aquell palau zas! ja sereu a ca-vostra. Com la Reyna «manlevada» veurà tot això, se posarà feta un dimoni contra tu, i dirà: «M'ha morta mare! Ton pare aquí acabarà sa paciència contra aquella polissonà, i dirà: «Això no va pus! imataula! imataula!» Tu a-les hores pegues buf a s'entorxa des cornaló de sa cambra que fa dotze, i aquella polissona de Reyna «manlevada» acabarà ets aleys tot d'una; tu llavó obris sa cambra que fa set, agafes sa ribelleta ab sos uys de ta mareta, i dius a ton pare:—«Vetassi ets uys de ma mare; la fassa dur aquí Vossa Royal Magestat, i les hi posarem i hi tornarà veure, i viurem tots a pler. Ton pare hu farà així, ta marea hi tornarà veure, i tot romandrà pla i igual.

Com En Bernadet va haver sentit tot aqueix sementer de sa jayeta, va fer un alé ben llarc, i va dir:

—O qui favor més gros que'm feys, germaneta! Yo no sé com agrair-lovos! No hu sé! no hu sé!

—Tu lo qu'has de fer, diu sa jayeta, partir tot d'una i observar bé totes ses paraules que t'he dites! que ja hu veus: e-hi va sa teua pell i sa vista de ta marea!

—Si que teniu raó din En Bernadet.

Se despedeix de sa jayeta ab un «ab-Deu-siau», sortit de lo més endins des cor, i cap a cercar es talequet de blat bò! I tot d'una que l té, ja li ha copat cap an es penyalar de «sa font de ses nou roques».

Camina caminaràs, i sempre de d'allà cap a sol-ixent, arriba a la fi a sa «font de ses nou roques», ab ses «ro-

DE TOTES ERBES

En Bernadet i la Reyna manlevada

(Acabatav)

I heu de creure i pensar i pensar i creure que la Reyna «manlevada» deixà passar una temporada sensa fer coneixedora sa rabia que duya d'En Bernadet, que no'l poria veure ab uys que tengués; però arribà a un punt que es bony esclatá, i sa gran polissona se posa a dir:

—Ay! que tenc? que no tenc? Jo no menjaré ni beure que En Bernadet no'm duga aquí es palau de ma mare sonant, cantant i ballant! Jo no menjaré ni beure que En Bernadet no'm duga aquí es palau de ma mare sonant, cantant i ballant!

Com En Bernadet e-hu sap, se presenta a son pare a demanarli permís per anar a cercar i a dur aqueix palau.

—Pero qui possible es durlo? deya el Rey, tot apurat.

—Vossa Royal Magestat me don permís, deya En Bernadet, i així com he trobades i duytes ses altres coses, duré aquesta, si Deu ho vol i Maria.

El Rey com le hi va veure tan enca-pironat, diu:

—No res, fé lo que vulgues. Veshi si hi vols anar!

En Bernadet agafa un cavall i una bona bossa de diners, i ja li ha copat de d'allà.

Camina caminaràs, troba aquella meteixa jayeta de ses altres vegades, que ja l'escomet i li diu:

—Aont vas, Bernadet fiy de Rey?

—A rercar i a dur es palau de sa mare de ma mare, sonant, cantant i ballant, diu En Bernadet.

—No has de dir: sa mare dema mare, sino—de la Reyna «manlevada». Ta marea no'n té ja de mare; fa anys que la va perdre; i era també com ta marea una doneta tota de Deu.... I bé i tu que't dones ab coratge de trobarlo an aquest palau i de duriote'n a ca-vostra sonant, cantant i ballant?

—Jo, diu En Bernadet, confiy de vos, que vos, com ses altres vegades, me donareu un camí. Tota sa confiansa la tenc ab vos.

—Sa confiansa, diu sa jayeta, l'has de tenir ab Deu i ab la Mare de Deu.

—Teniu raó, diu En Bernadet: ab

unes, tot esbrellades, justx així com les havia deixades s'altra vegada. Es campa es talequet de blat demunt aquella meteixa pedra, i als ets uys i se posa a dir ab tota se devoció que va sobre:

—O colomets del cel! jveniu per un gust a tastar aquest blatet que vos he escampadet dalt aqueixa pedra! Veniu, animalets de Deu a tastarlol! No'l me desprecieu per l'amor de Deu!

—Que me'n direu? Ell tot d'una «tac» s'entrega un colomet del cel, se posa dalt aquella pedra, i «tic tic tic» bones espipellades an aquell blat, i fins que n'hi hagué cap granet. I se coneixia ben bé que li havia agratada mida es blatet an aquell colomet. Per això En Bernadet ja se posa a dirli:

—O colomet del cel! si l'hastrobabet bo an aqueix blatet, mira que ja me pories fer un favor, si volles! mostrarme es camí per pujar an aqueix penyalar, perque m'es precís precis pujarhil! Vaja colomet del cel! tu parti'm devant vola qui vola, i jo te seguiré terra terra!

Que me'n direu? Ell aquell colomet ja va esser partit baix baix penyalar amunt, i En Bernadet derrera derrera, i a dreta i a esquerra no veia més qu'avencs i fondals, que sols que se fos esberrat d'un peu, hauria redolat fins en es fons, fentse tot bocins. Res d'això li succeí seguit seguit derrera derrera es colomet. Arriba a sa cucuya, i es colomet va fer sa seuva via de d'allà, donantli En Bernadet mil gracies. Afina s'al'lotó es forat que sa jaya li havia dit a sa cucuya des penyalar; e-hi enfonya es cap i crida ab tota sa forsa:

—Senyora avieta! senyora avieta! senyora avieta!

Que me'n direu? Ell li surt una jaya, i En Bernadet la se mira i la saluda, i a l'acte se troba devant un grandió palau.

—O jovenet! diu aquella jaya. ¡Tu que no és es meu net, que jo estimant i tant?

—Si que hu som per servirla, senyora avieta! diu En Bernadet.

—No res idó, diu sa jaya. ¡Entra!

S'en entren tot dos dins aquell palau i sa jaya ja es partida a mostrarli totes ses sales, cambres i enfonyes. Com son a sa cambra que fa set, repara En Bernadet demunt una represa sa ribelleta ab dos uys de persona en remuy. Muixa d'amagat sa man dreta dins aquell suc, i se senya «En nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant. Com son dins sa cambra que feya nou, afina ses «massoletes» penjades a un clau de sa paret; entren a la fi dins sa cambra que feya dotze i hi troben ses dues entorses enceses, una a's mitx i s'altra a un cornaló. S'en entren llavó dins sa cuya, i sa jaya diu:

—Vaja si sopam! ¡A veure qu'es que t'estimes més! tria de tots aquests aguiats!

In 'hi havia una taulada disforja, un bo s'altre millor, ab una oloreta que deixaven anar, que feya menjera. En Bernadet se va treure aquesta:

—Que no se'n ofenga, senyora avieta! jo es vespres li he de pegar prim; es meu cos no ama bons aguiats; es meu sopar es una llesqueta de pa torrat.

I en taya una d'un pa que veu dalt sa taula, i ja la posa demunt es calius des fogó. Ponyint dins sa cendra, afina sa ratjoleta des cul des fogó. Bé el prega sa jaya per que tasti tots aquells aguiats, pero En Bernadet se'n escusa ab bones paraules. Aquella jaya, com veu això, comensa a posarse mostia, alisa i engronyada. En Bernadet diu que sa son ja li entra, i ella el mena dins una cambra, li diu:

—Porás dormir aquí dins; i, si has mester res, crida.

En Bernadet se torna senyar «En nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant», i se colga dins aquell llit, pero sensa gota de son. La tenia més avall que ses soles des peus. Badant uns uys com uns salers, espera qui espera que's gall cantàs en punt de les dotze, es minuts li pareixen hores de tant que frissava.

A la fi canta es gall, ell devalla des llit i de puntes de puntes i paupa qui paupa cap a sa cuyna! Arriba a trobar es fogó, alsa sa ratjoleta des cul, posa ma i troba unes claus, i cap a sa cam-

bra que feya dotze! Obrí sensa fer gens d'estabó, s'acosta a s'autorxa des mitx, i li enverga buf i altre, i iprou que la apagá i deu més!

I que fa En Bernadet? Per assegurar-se més i més, agafa s'altra entorxa i se'n va a sa cambra de sa jaya a veure si hu era morta o que.

—Que me'n direu? Ell la hi trobá morta i ben morta dins es llit. Bé s'ho mereixia sa gran polissona per ses grans polissonades que no s'era aturada mai de fer ab ses seues fiyes i ella tota sola, i sempre presentantse com sa dona més bona dona del mon, allà ont era un dimoni en carn humana.

I que fa En Bernadet? Se'n va a sa cambra que feya nou, despenja ses «massoletes», i ja es partit a tocarles, i no s'atura de dir:

—Hala, «massoletes»! feys lo que sabeu fer! ¡Que tot això soni, i que cant, i que ball! i duysmosne tots i tot aqueix palau cap a ca-mon pare! ¡«Massoletes» ja hi hauríem d'esser!

Que me'n direu? Ell tot allò se posà a sonar i a cantar i a ballar, i allà sona qui sona, canta qui canta i balla qui balla i tot aquell palau ab En Bernadet de dins ja ha pres el vol cap a ca'l Rey! I feren tanta de via que a's temps de dir una «Ave-Maria» ja hi foren just a sa plassa d'allà devant.

Com l'gent veuen tot aquell ambalum des palau de sa mare de la Reyna «manllevara», no vos dic res si va venir de nou a tothom, i més que a negú an el Rey, que sortí a defora a veure qu'era tot allò.

Li surt a camí En Bernadet, li aplèga mans, i li diu:

—Vetaquí, mon pare, lo que ma mare «manllevara» demaná que jo li dugues; «es palau de sa mare sonant, cantant i ballant».

Ab això la Reyna «manllevara» se'n tem, i ja se posa a cridar com una desesperada, flastomat com una carretera contra En Bernadet, i no s'atura de dir:

—Polissó! més que polissó! ma mare i tot m'ha morta aquesta vegada! La m'ha mortal m'ho ha mort tot! m'ho ha mort tot!

El Rey aqui no va porer pus, i va dir:

—¿Vol dir En Bernadet ab so anarte a dur lo que demanaves que't duguesen, es palau de ta mare, sonant, cantant i ballant, ab això t'ha morta ta mare?

—Sí que la m'ha morta, es polissó! deya ella, i llamps i pestes contra En Bernadet.

—Idó ¿per que digueres: no menjare ni beure que En Bernadet no m'haja duit es palau de ma mare, sonant, cantant i ballant?

—M'ha morta ma mare! digué ella, sensa contestar a lo que'l Rey i demanava. ¡La m'ha morta es polissó! jm'ho ha morti tot! tot! tot!

—Idó ara te matarem a tu! diu el Rey.

—¡Que no s'embrut ses mans vossa Reyna Magestat! diu En Bernadet.

I se'n va correns a cercar s'autorxa des cornaló de sa cambra que feya dotze, i crida es botxi.

Es botxi s'hi presenta, i En Bernadet li diu:

—Bufa an aqueixa entorxa.

—A punt de apagarla? diu es botxi.

—Si-fa, diu En Bernadet.

Es botxi enverga buf an aquella entorxa, i l'apaga, i ab so apagarse s'autorxa la Reyna «manllevara» cau estesa en terra tan llarga com era, i aixamplá es potons a l'acte, i En Banyeta-Verda la se'n va dur més que depressa a l'infern per ferli pagar toutes ses polissonades qu'havia fetes, qu'eren més que's cabeyes des cap.

A les-hores En Bernadet se'n va a sa cambra que feya set, treu sa ribelleta aont e-hi havia ets uys de sa mare, que'l Rey com les hi va fer treure, les havia entregats an aquella polissona qu'En Banyeta-Verda se'n acabava de dur, i que sa polissona havia enviat a sa mare per que les guardás dins aquella cambra que feya set.

En Bernadet presenta aquells uys a son pare, i li diu:

—Mon pare, vetassi ets uys de ma mare, que Vossa Reyna Magestat les hi va fer treure i a ella la feu tancar dins aquell castell. ¡Que la fassa treure idó de tal castell, i jo li posaré aqueys uys i hi tornarà a veure, i tornarà a

reynar ab Vossa Reyna Magestat, per que es a ella i no a cap altra dona que li toca reynar ab Vossa Reyna Magestat.

El Rey, com va veure tot allò, va rompre ab plors, com un nin petit, aferrantse p'En Bernadet, i demanantli perdió de bon de veres.

A l'acte feu anar a treure d'aquell castell la Reyna de bon de veres, i com la se va veure devant, diu an En Bernadet que li torn posar ets uys; En Bernadet els una de s'auguent d'aquell potet, i les posa a sa mare, que tot d'una hi torna a veure; i el Rey i En Bernadet s'aferran per ella i ella per ells, plorant tot tres d'alegria i tothom de ca'l Rey i de la Ciutat i de tot es reynat que botaven de satisfacció, s'armaren unes festes may vistes, i balls i serau per llarc.

I el Rey ab la Reyna i En Bernadet ab tots es seus vasalls visqueren contents i alegres anys i més anys; i encara son vius, si no son morts. I al cel mos vegem tots plegats. Amèn.

JORDI DES RECÓ

En Pel Arreveixinat

que descapella

Coses de Suissa

Acció política des catòlics

Avuy deixarem fer ses coses d'Alemania, perque mos crida molt s'atenció un fet de gran trascendència que acaben de realisar es catòlics de sa Confederació Helvètica (Suissa).

Fins ara no estaven organitzats per s'acció política federal o de tota sa nació; sols existien aplecs «cantonal» sensa unitat d'orientacions, i d'aquí que sa seua influència en ses qüestions propiament nacionals fos casi nula.

A poc a poc, i així com ses agrupacions «cantonal» s'anaven enfortint, va néixer sa convicció de que era precis crear una organització política federal que fos com una federació de tots es catòlics suïssos i s'instrument d'una acció política nacional.

Aquesta convicció, després de molts de trebays preparatoris, ha cristal·litzat ab so nou partit, que, baix des nom de «Partit popular conservador suís» se constituirà vint i dos d'abril d'enguany a una assemblea celebrada a Luzerna.

Segons digué, a dita assemblea, es seu president, es catòlic suís se son determinats a donar aquest pas devant s'experiència de lo succeït a França i a Portugal i de lo que amenassa succeir a Espanya, no fentse —dien— ilusions respecte des pervenir d'es Catolicisme a Suissa, aont no dormen es sectaris, ni descansen ni perdonen medi per combatre'l. Per altra part, sa fundació d'aquest partit l'han fet prenent mostra des Centre alemany, que tantes glories conta en sa seuva història. Una vegada més «Germania docet».

Però això mateix ha fet que entorn des bresol d'es nou partit suís se sien promogudes ses mateixes polèmiques que en torn des Centre.

Ha bastat es nom des partit, que no du es títol de «catòlic», per tatxarlo de «neutral» en religió, censura aquesta que també fan contra sa «inespugnable fortalesa d'En Windthorst». Tothom sap que es «Centre» ès es glòrios bastió des de ont es catòlics alemanys han defendades ses llibertats de l'Església d'ets atacs furiosos de sa persecució anomenada «Kulturkampf»; ara mateix ets homos des «Centre» han comensat an es «Reichstag», una gran campanya contra sa darrera reliquia de ses «leyes de matx», contra sa ley d'escepció de la Companyia de Jesús; tant sabut es això que casi tothom —fora d'Alemanya — l'anomena es «Centre catòlic». Idó bé; ara resulta que perque en realitat es nom d'aqueix partit es sensillament es «Centre» sense s'afagít de «catòlic», n'hi ha que el volen fer passar per sospitos de neutralitat confessional.

«E-hi ha gent —diu En Trimbom, deixable i company d'En Windthorst— e-hi ha gent que no sap o no vol veure que ses

organitzacions polítiques s'han d'adaptar a ses circumstàncies i necessitats especials de cada terra, i voldrien tayar ab un mateix patró s'organització política d'Alemania i sa d'Itàlia o Suissa.»

Es títol distintiu «conservador» posat an es nou partit suís se refereix especialment an es desplegament històric de ses organitzacions cantonals, les quals sempre han lluitat baix d'aquest lema «conservador»:

Sa nota de «no-confessional» ab que el volen tatxar es ademés injusta segons els Estatuts orgànics des nou partit, ja que diuen ben clar:

«Es partit popular conservador suís es s'organització des catòlics de sa Confederació Helvètica i de tots aquells que, en cara que professin una altra confessió, pensen com es catòlics en política nacional, en so fi de fer una acció unificada an es camp de sa política federal en so sentit i esperit de ses bases fonamentals des partit.»

Sa tara de neutralitat confessional no pot esser idò més injusta, com també se desprèn d'aquesta altra base: «Es partit popular conservador suís vol que sa base constitucional de sa llibertat de creences i de consciència siga una realitat jurídica i efectiva per lo que se refereix a sa confessió religiosa. Vol conservar es fonaments cristians de sa vida popular i de ses institucions civils i socials, especialment de lo relatiu a s'educació, i rebutja totes ses lleys d'escepció contra ses minories confessionals, tant de sa Confederació com des Cantons.»

Per lo demés, s'Assemblea constitutiva declarà que lo que dona caràcter an es partit no es tant sols es seu títol, sino ses seues bases orgàniques. I aquí convé fer constar qu'es president de s'Assamblea constitutiva va manifestar: «Si n'ostros rendim homenatge a sa concepció cristiana de sa vida i la miram com sa norma més alta fins i tot per ses qüestions polítiques i socials, es perque estam convenuts de que així porem prestar es més útils servicis a sa nostra patria. Es Cristianisme es sa columna fonamental de s'ordre civil i social. Es Cristianisme es sa més poderosa defensa de sa moralitat. Si n'ostros defensem ses bases cristianes de sa vida popular es perque creym que aquest ès es millor modo de fortificar i beneficiar es nostre poble.»

«En el mon moral, lo mateix que en el mon físic sa resistència es lley de sa persistència. Lo mateix succeeix en sa vida política. Sa resistència ès es regulador de ses aigus torrecials des progrés i ella fa que no puguen rompre ses rescloses necessaries p'és bé públic. Un partit conservador es necessari a sa vida de s'Estat. N'ostros som un partit conservador perque volem esser auxiliars de s'Estat, perque som un partit històric. Som un partit històric ab so doble sentit d'aquesta paraula. N'ostros tenim sa nostra història i ses nostres tradicions, i volen esser feels a una i a les altres i volen també sostener ses bases històriques de sa nostra vida civil. Som un partit conservador, i es sentho anam ab molt bona companyia, perque de totes quantes forces conservadores e-hi ha, no n'hi ha cap com l'Església catòlica.»

S'article primer de ses bases fonamentals, s'«article-escut d'armes», proclama com-e principi més alt «es foment des bens estatutaris general de sa nació suissa prenen per norma sa concepció cristiana de sa vida.»

Sa norma de s'acció política-civil es es mantinen de sa constitució federal.

Sa norma de s'acció política-social es sa reforma social cristiana: «Lluitarà contra s'odi de classes i cercarà sa solució des conflictes socials en sa solidaritat de totes ses classes populars. Vol qu'es pobres sien assistits ab amor; trebaryà p'és millorament de sa sort de ses classes poc hisendades; cooperarà a una constant i progressiva legislació social, sobre tot de protecció obrera, però sens olvidar els interessos justs des patrons. Vol es dret de coligació d'ets obrers i es foment des sindicalisme cristian.»

«Demana que s'Estat fomenti s'agricultura, es petit comerç i sa petita indústria. Demana sa protecció de sa societat contra es predomini des capitalisme i contra ses associacions ilimitades des capital impedit sa creació de monopolis econòmics. Desitja que en sos tractats de comerç ab s'extranger sa protegesca sa producció nacional, sense encarir massa lo necessari per viure.»

Tals son es fonaments i normes des nou partit suis.

Com es «Centre» alemany té tres grans amors: sa Religió, sa Patria i es Poble.

¡Que guanyi tantes victories com es seu gloriós exemplar! Amèn.

3 ara escoltan

EN VERA-VEU

Es paperot anarquista

«Siem anarquistes»: Aquest ès es erit de rebelió que pegava dissapte passat es nostre paperot anarquista. «S'anarquia es s'ideal qu'ha de resoldre ses incompatibilitats de lo existent». «S'anarquia es s'libertat». «Siem idò anarquistes, no solament per allò de tirar p'en-terra societats, sino per sa necessitat de viure am libertat».

¿No es clara aquesta manifestació? Massa. ¿No es corrosiva? ¿No se pren es verí que tal doctrina involucra? Vaja si se pren a poc poc o aviat, prest o tart se pren. ¡I haverhi catòlics tan beninoris que creuen que millor seria deixar ets anarquistes i es seu paperot fentne de ses seues! Deu los il·lumin i a noltros que mos ajut! Amèn.

Idò sí; es principi i fonament de s'anarquisme es s'odi a tot lo existent, empero un odi sec, sistemàtic, irreflexiu, irracional, inestinguible, fort com la mort. S'anarquisme es sa negació en s'orde doctrinal i es nihilisme «rus» en s'orde pràctic. No li pregunteu a s'anarquista qui ès es seu «credo» relligiós, polític i social, perque ell meteix no hu sap, i fins i tot vos dirá que poc li importa sobre'l. Ell se limita a sostener i ponderar que sa societat està edificada demunt un caramull infame de injustícies i de mentides odioses, aont es burgués xucla sa sanc desobre impunement, i que tal estat de coses només se pot corregir per medi de sa destrucció absoluta de lo que existeix actualment; per això es que s'anarquista —«El Rayo», per no anar més enfora—fa guerra implacable a sa Religió, a sa Propiedad, a sa Família, a s'Autoritat, a sa Riquesa, a ses distincions socials, a s'orde. ¡Fins i tot sa vida ell la despresa i la sacrifica orgullosament p'es seu ideal horrible!

Qu'ets anarquistes van farts socialment, filosòficamente, e-hu demostrarem, així com poguem, amb examen més serius, imparcial i argumentat en dissaptes posteriors.

Lo que s'artícle aludit d'«El Rayo», mos sugereix es lo següent: que ets anarquistes se forgen una humanitat distinta de sa vertadera, de sa real, una humanitat noble, pura sense aquesta «animalitat» que degrada i caracterisa sa humanitat d'avuy; i damunt aquest fals ideal funden sistemes de sociologia tan radicals que, per esserho massa, per voler girarho tot damunt devall, ja donen a comprendre que son dolents de tot, impiissims, injustissims i utòpics. Aquesta espècie d'Arcadia que «El Rayo» somia cada dissapte, sembla una cosa com-e «quixotisme». En Bakounin, En Malato, En Kropotkin son en sa seu mentalitat tan célebres tan «quixotes» com hu eren ets autors des «llibres de cavalleries»; com ells, just ells, se fingien també s'homo, ben distint, física i moralment des de carn i os que avuy habita sa terra. I—es clar!—aquesta ficció, com tot lo que no està dins sa naturalesa, no pot prosperar, ni doctrinalment, ni practicament. ¡Ja es que s'utopia anarquista se funda demunt un pedestal insignificant de veritat! que si no, si no sostenguis certes aspiracions raonables, no'n faria gens ni mica de veta... Ni'n farà!!

Altre doy de «El Rayo»

Un tal Macià Prats mos surt diguent aquest doy: «ets esplats tenim dret per llei natural a tot lo que sa terra produeix; es necessaria, idò, sa revolució social per desposseir d'una vegada ets actuals posseidors de sa terra, maquinaria, etz.

Ja es segur que per dret natural ets homos, esplats i sensa esplotar, poren tenir i usar lo que sa terra produeix; ja es segur qu'és dret de propiedat resa per tots. Empero ¡ves quin'una que se'n despenja aquest revolucionari d'«El Rayo»! Perque es dret de propiedat vé de sa llei natural ges qui no teniu bens immobiles ja heu d'anar a sa revolució social, ja heu de desposseir aquells qui'n posseeixen? ¡I voltros, anarquistes, cridau contra s'actual régim que deys «de forsa, de tirania, de crim», voltros qui precisament vos valeu de sa forsa i des crim? des crim, quant atentau contra una part, petita jo grossal de sa societat i de sa forsa, usant de violencia extrema per destruir aquesta part de sa societat? ¡I voltros, revolucionaris del dimoni, combateu sa tirania, essent així que l'usau an aquesta meteixatirania per obligar es qui actualment gaudeixen i posseeixen sa propiedat a deixar de gaudir i de posseirla per llavò esser voltros es felicis ies propietaris? ¡Voltros voleu, com deys, sa felicitat de tothom? Una mentida! sa vostra unicament voleu! i s'altra part de s'humanitat que fassa uy!

Lo que voltros voleu, es desfer, aniquilar s'actual societat, per que es desposeits d'avuy passin a esser ditxosos, i es ditxosos d'avuy passin a esser desgraciats; voleu girar una calsa dedins defora; res més. ¡I que ha de succeir? Qu'és ditxosos d'avuy, demà desposeits, no sentirán pus qu'odi contra es qui los desposeirent; de manera que s'unió, sa fraternitat de tots ha d'esser impossible. Per conseguir sa felicitat la s'haurien d'apropiar altra volta es qui la voldrien; i, tornarieu a s'agressió uns i a sa defensa ets altres combatentse mutuament,—perque ningú se resignaria a esser miserable injustament desposeit;—se faria una continua, una inacabable lluita humana, més injusta, més inicua, més cruel, més carnicaera que sa lluita p'es benestar que s'hom sosté desde que ve a el mon.

Això es a lo qu'ha de condir s'iniquitat anarquista.

Els, es revolucionaris d'«El Rayo», per arreligar es desordes, ses injustícies d'avuy, e-hu destrueixen de sol a rel, e-hu cap-giren tot. Es catòlies prenem un camí contrari i més segur: i es que en teoria i en pràctica, am sa paraula i am s'acció, procuram llevar ses injustícies, es defectes, tots es desordes, totes ses tiranies que porem, i am sa perfecció que porem; a fi de que es qui pateixen, ses víctimes de tals injustícies no se vejen defraudats i conculcats. Llevant ses apòrtes, es «grops» que presenta s'actual estat social, creym fer sa millor guerra a s'anarquisme.

Es nostros anarquistes fugen de Deu i no porem

E-hu tenim notat qu'és paperots anarquista i socialista de Palma en fugen d'emprar sa paraula «Deu», en pie que's veuen obligats a anomnar aquest Ser qui tot e-hu mou i hu governa i a tot dona vida. No's volen comprometre; dir que sa forsa direcra del mon es «Deu», los costa pena. Per això, per que no diga negú si ells confessen s'existencia de Deu, empren una paraula molt vaga: *Natureless*. I allà los veuriu an es nostros revolucionaris de «El Rayo» i «El Obrero» esriguent: *Naturelesa* vé i *Naturelesa* va. Tot per fugir de confessar ubertament Deu. ¡I tan-meteix el confessen, vulguen no vulguen! Aquesta *Naturelesa* qu'En Goethe deya qu'és «un gran artista», i un astrònomin,—no sabem ara quin,—la considerava com «es professor més sabi de matemàtiques» i es meteixos revolucionaris nostros l'han anomenada «sabia», «previsora». ¿qué vol dir ella? que

significa?, si no es un de tants de noms que té Deu, una mica oscur, una mica desfigurat, si no es una especie de màscara qu'ells posen a sa Causa de totes les coses per que ets ignorantors lectors no conegeuen tot d'una que lo que volen dir es «Deu»?

Es això; es nostros contraris fan tot lo possible per amagar Deu devall paraules estranyes; el volen confondre am sa mateixa materia, am sos meteixos sers qui's retgeixen per una més o manco ordenada fatalitat; blasfemen de Deu: el materialisen; fan de no coneixerlo, etc. I no obstant, anomenantlo d'aquesta manera, blasfemantlo, ocultantlo, enmascarant es seu nom vertader, confessen forzosament i sense voler sa seu real i sustancial existència.

Un socialista qui parla bé de s'Edat Mitja

Es moda entre socialistes, sobre tot entre es caps-verjos de s'«Obrero Balear», parlar malament de s'Edat Mitja, durant la qual dominava l'Esglesia; dir sobre tot que ella va esser un temps de gran desgracia p'és trebayador. Aquesta noció pobrisima, equivocada,—sa de sa tirania fabulosa, incalculable, des senyor fondal,—la manifesten seguit seguit: no'n saben res pus d'aquella Edat per molts de conceptes célebre. Idò; avuy noltros, per única resposta, posam lo qu'En Lafargue, un socialista francès coneugidissim, autorisadissim dins es Socialisme de França, va dir antany dalt «La Libre Parole», dia 3 de desembre:

«Jo després des meus estudis serios de l'època feudal, he pogut dir dalt la «Nouvelle Presse» que llavò es senyor feudal estava associat a sa sort, bona o dolenta, an es perills, des treabayador i per lo tant que sa renda de sa terra era i se pagava després de sa cullita i segons era estada sa cullita.... També he dit i sostenc que, durant es régim antic, es menestral, tot treabayador, se trobava amb una situació molt millor que sa situació actual. L'Esglesia li assegura va un descans de 52 diumenges i 38 diesfeners cad'any».

Naturalment qu'és nostros petits socialistes no corregirán es seu errors sobre aquest punt i altres que no deym. ¡Bons estan ells per deixar un punt que tant esploten per blasfemar de l'Esglesia i acusarla com-e causa de «tanta desgracia»,—com diuen ells per pa i per sal! ¡Que'ls es a ells si no diuen ver? ¡Que'ls es a ells qu'un socialista parli be de s'Edat Mitja i de l'Esglesia Catòlica! ¡Per ventura no hi ha llibertat de pensar? eh socialistes? de pensar s'error historic i tot, eh?

¿Qui vos ha enganat, germanet?

Per un subjecte parlam que's dona es nom de «Antonio Amer republicado», que «vive Caile de Juan Lliteras Manacor», que assegura «no saber firmar», i firma per ell un altre que's dona es nom de «Juan Femenias», i que mos ha escrita una carta fentnos mil amenasses si mos tornam empatzar pus de Manacor. No sabem qui puga esser aqueix «curro» ni mos interessa; pero sapia es qui apella a armes tan vils i tan miserables per fermos por, que mos ne fa tanta com un mosquit, i que seguiren ocupantmos de Manacor totes ses vegades que mos donarà gust i gana. Ni sospites tenim de que aquest miserabile puga esser mestre Antoni Amer, Retgidor republicà, ja que no'l ereym capaç de tal noningunada. Ja sabem que mestre Antoni es molt republicà; pero no sa sabem que sia sortit may de sa llei, com e-hi es sortit es canalla que mos ha enviat tal anònim. ¡A una altra porta! en donen dos, germanet!

Ets Estats balkànics i Turquia

Ab tot i esser passat s'estiu, ses sances van molt calentes devers ets Estats balkànics (Bulgaria, Servia i Montenegro) contra Turquia, i també hi està embolicada Grecia. Ab això Turquia, que ja estava en guerra ab Italia sobre la Tripolitania, comensa a veure-se estreta. Es turcs son una gent que, es sent relativament pocs, dominen una partida de pobles i nacionalitats cristianes, i les oprimeixen d'una manera terrible, lo qual mantén un foc aborreronador d'odis, rancors i violències que a la llarga ha d'esser fatal per Turquia. Totes aquelles nacions balkàniques tenen agravis des turcs fostenys, i ara la cosa s'es emmaleïtant i tant qu'ha esclatat sa guerra. Montenegro, es més petit d'ets Estats balkànics, ha romput es foc, i Servia i Bulgaria i Grecia han seguit, invadint Turquia cadascú p'és seu vent. Ja hi ha hagudes una partida de batalles, i un cop guanyen ets Estats aliats i un cop es turcs, encara que aqueys perdren més vegades que no guanyen. Encara no's pot dir com acabarà tot això. Preguem a Deu que guanyin es qui tenen raó, que per noltros es evidente que son es cristians. Noltros, en plata, estariem ben contents que a Turquia li tocás es perdre: es un inimic mortal des Cristianisme i de sa civilisació cristiana i de tota sa nostra nissaga. Ets Estats balkànics representen sa civilisació; es turcs, sa barbarie. Amèn que guanyin ets Estats balkànics! Amèn!

Secció local

Dimecres a vespre a la Parroquia comensaren sa novena de «les Animes».

Enguany la predica el Pare Mudoy, dels SS. CC., que ja va donar els exercicis a ses «Fies de la Puríssima» i que va agradar tant.

Deu li do molts d'anys de vida, a ell y noltros: a ell per que mos puga recordar ses veritats eternes, i a noltros per poderlo escoltar ab profit.

Aquest temps enguany torna fer es perdut a redols. Noltros, per Manacor tenim sao per ses feynes del temps; i, si per a Tots Sants, torna fermos una sao per sembrar faves, mos porem donar per sortas; pero sabem que per bastants de pobles falta sao. Deu s'apiat de noltros malorquins i mos don agyo y bon temps per porer cuir un bon any i seny a bastament per servimosne.

A la Parroquia han comensat a donar sa derrera passada an es cornaló que aptes era sa capella de Sta. Llucia i es «porta nou» o des campanar.

En haver acabat això, solament faltarà acabar allà on era sa capella de St. Llorenç i Santa Ana.

Dilluns o sia es dia de «les Verges», donà l'ànima a Deu Sor Sebastiana, des Convent de St. Francesch.

Deu li do l'etern descans de la glòria, i a la seva família la conformansa cristiana i molts d'anys de vida per pregat per la morta.

Un cas molt estrany passa a Manacor ab so «pou de Santigó», que té uns docents pams de fondaria i es molt fort, i, que sapiguem, no l'han vist mai aixut, pero sempre ab s'aygo molt fonda. Ido aquests setmana li esclatà una vena molt amunt an es llevant ab un bon roig, i diumenge s'aygo ja era pujada més de corantz pams. Dilluns encara sentien es roig d'aygo que queya d'aquella vena.

¿Com s'esplica tal fenomen? No cregueu que sia gayre bo d'esplicar no!

ANDREU ALCOVER.